

Міністерство освіти і науки України
ВСП Інститут інноваційної освіти
«Київського національного університету будівництва і архітектури»

Затверджено

Вченою радою ВСП ІІНО КНУБА
протокол від 2020 р. № 8

Голова вченої ради

Даневич О.С.

СИЛАБУС

Фінанси, гроши та кредит

Назва дисципліни

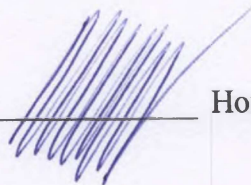
освітній рівень	<i>перший (бакалаврський) рівень вищої освіти</i> <i>(назва освітнього рівня)</i>
галузь знань	281. Публічне управління та адміністрування
спеціальність	281. Публічне управління та адміністрування
спеціалізація	281. Публічне управління та адміністрування
освітня програма	Публічне управління та адміністрування
мова навчання	українська

Силабус навчальної дисципліни «Фінанси, гроши та кредит» розроблений на підставі програми навчальної дисципліни «Фінанси, гроши та кредит», затвердженої на засіданні Методичної комісії (протокол від «4» 09 2020 р. № 4) та Вченої ради (протокол від «15» 09 2020 р. № 8).

Розробник Новикова І.В. д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та менеджменту

Затверджено на засіданні навчально-методичної комісії (протокол від «4.09» 2020 р. № 4).

Голова навчально - методичної комісії _____

Новикова І.В.

Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові	Посада	Педагогічна категорія	Наук. ступінь, вчене звання	Наукові інтереси	Контактна інформація
Новикова Іннола Вікторівна	завідувач кафедри		д.е.н., професор		(050_334-28-39, innolanovykova@gmail.com графік консультацій

Політика навчальної дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання:

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (0,5 бала). Обов'язковою є присутність студента на модульному та підсумковому контролях. Перескладання модулів відбувається із дозволу кафедри та навчального відділу за наявності поважних причин. Системно і регулярно переглядати лекційний матеріал, працювати з навчальною та науковою літературою. Здавати самостійні роботи та завдання у визначені терміни. Обов'язковою є присутність студента на модульному та підсумковому контролях. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем у друкованому або електронному вигляді виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.

Політика щодо академічної доброчесності: Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають

інформувати викладача про неможливість відвідувати заняття. Допускається 1 пропуск з поважних причин, який не впливатиме на систему оцінювання. Про відсутність з поважних причин доводити до відома викладача заздалегідь. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародна мобільність, карантинні обмеження) навчання може відбуватись в он-лайн формі. У будь якого випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.

ВСТУП

Розвиток в Україні ринкових відносин зумовив перебудову кредитно-грошових відносин. Це стосується насамперед розвитку грошової системи і грошового обігу, кредитної та валютної систем. Економіка України пройшла всі етапи реформування грошової системи, послідовного переходу до постійної грошової одиниці - гривні. Розроблено досить ефективну грошову систему - державну систему регулювання грошового обігу, інфляції. Вдається уникнути емісії грошей і збалансувати грошову й товарну масу. Докорінним змінам піддалася кредитна система, що тісно пов'язана з формуванням банківської системи. Зараз в Україні використовуються всі основні форми кредитів, розширені права комерційних банків у здійсненні комерційної діяльності.

Від розуміння світових фінансових процесів, інформаційного забезпечення та вміння ефективно використовувати сучасний грошово-кредитний інструментарій значною мірою залежить успіх та місце суб'єктів політико-економічних відносин у світовій ієрархії. У зв'язку з цим для держави, яка претендує зайняти належне місце в глобальному просторі, особливо актуальною стає підготовка фахівців, здатних аналізувати такі економічні явища, як фінанси, гроші, грошовий ринок та кредит, осмислювати зміни в їхньому функціонуванні та виробляти адекватні підходи в сучасній економічній політиці, а розвиток ринкових відносин зумовлює підвищення ролі фінансів, грошей і кредиту в різних галузях економіки України.

Наукове розуміння проблем фінансів, грошей, грошового обігу, кредитних відносин, податкових і бюджетних є необхідною складовою становлення професійних економічних знань студентів. Тому важливе місце в підготовці висококваліфікованих бакалаврів та спеціалістів з економіки відводиться навчальній дисципліні "Фінанси, гроші та кредит".

Мета навчального курсу "Фінанси, гроші та кредит" є формування системи базових знань з теорії фінансів, грошей, кредиту, засвоєння закономірностей

функціонування грошового та фінансового ринків як теоретичної основи державної монетарної, валютної, податкової та бюджетної політики розвитку банківської справи та ринку фінансових послуг; формування спеціальних знань і практичних навичок з питань організації фінансових відносин та їх функціонування на макро- і мікроекономічному рівнях.

Предметом дисципліни "Фінанси, гроші та кредит" є:

- вивчення теоретичних аспектів функціонування в ринковій економіці таких економічних категорій, як гроші, валюта, кредит, грошовий, фінансовий та валютний ринки і визначення на цій основі методологічних засад формування, розвитку та діяльності банків, грошової, валютної, кредитної та банківської систем;

- вивчення теоретичних аспектів функціонування та розвитку фінансів в умовах ринкової економіки; діяльності податкової та бюджетної систем, набуття практичних навичок з питань формування та використання державних доходів, утворення і розподілу грошових доходів підприємницьких структур; організації інфраструктури фінансового ринку та фінансового механізму зовнішньоекономічних відносин.

Дисципліна "Фінанси, гроші та кредит" тісно поєднана з такими економічними курсами, як економічна теорія, теорія фінансів, державне регулювання економіки і прогнозування, макроекономіка, ринок фінансових послуг, фондовий ринок, банківські операції, міжнародні фінанси.

Завдання дисципліни - дати майбутнім фахівцям з економіки знання щодо сутності та функцій таких категорій, як "фінанси", "гроші", "кредит", зміст основних теорій грошей, поняття грошового обігу, грошових потоків, монетарного та фінансового ринків, грошових та валютних систем, основ кредитних, розрахункових, валютних, податкових та бюджетних відносин, тобто сформувані у студентів теоретичну базу для наступного оволодіння практикою використання грошово-кредитних та фінансових інструментів в бізнесі та в системі регулювання економіки України.

1. ЗАГАЛЬНІ МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність та функції грошей. Грошовий оборот і грошові потоки.

Походження грошей. Раціоналістична та еволюційна концепції походження грошей. Поява грошей як об'єктивний наслідок розвитку товарного виробництва та обміну. Роль держави у створенні грошей.

Суть грошей. Гроші як загальний еквівалент і абсолютно ліквідний актив. Портфельний підхід до визначення суті грошей. Гроші як форма вияву суспільних відносин. Специфіка вияву суті грошей у різних економічних системах. Гроші як особливий товар, мінова й споживча вартість грошей як товару. Гроші як гроші й гроші як капітал. Зв'язок грошей з іншими економічними категоріями.

Натурально-речові форми грошей, причини та механізм їх еволюції від звичайних товарів першої необхідності до благородних металів. Причини й механізм демонетизації золота. Ідеальні форми грошей та їх кредитна природа. Еволюція кредитних грошей від урядових (казначейських) зобов'язань до зобов'язань центрального банку. Різновиди сучасних кредитних грошей. Роль держави у затвердженні кредитних зобов'язань як грошей.

Специфічний характер вартості грошей. Купівельна спроможність як вираз вартості грошей та різних їх форм. Вартість грошей і час. Вплив зміни вартості грошей на економічні процеси. Ціна грошей як капіталу: альтернативна вартість зберігання грошей та процент.

Поняття про функції грошей та їх еволюція.

Функція міри вартості, її суть, сфера використання. Масштаб цін. Ідеальний характер міри вартості. Ціна як грошовий вираз вартості товарів.

Функція засобу обігу, її суть, сфера використання; реальність і кількісна визначеність грошей у цій функції.

Функція засобу платежу, її суть, відмінність від функції засобу обігу, сфера використання, еволюція.

Функція засобу нагромадження, її суть, сфера використання. Вплив часу на функцію засобу нагромадження.

Світові гроші. Еволюція золота як світових грошей. Передумови використання національних та колективних валют як світових грошей.

Взаємозв'язок функцій грошей. Вплив на функції грошей зміни їх вартості.

Роль грошей у ринковій економіці. Якісний і кількісний аспекти впливу грошей на економічні і соціальні процеси. Грошове середовище як фактор впливу на матеріальні інтереси та виробничу активність економічних суб'єктів. Вплив зміни кількості грошей на основні макро- та мікроекономічні процеси. Гроші як інструмент регулювання економіки. Зміна впливу кількісних параметрів грошей на економіку в коротко- та довгострокових інтервалах. Еволюція ролі грошей у перехідній економіці України.

Поняття “грошового обороту” як процесу руху грошей. Грошові платежі як елементарні складові грошового обігу. Основні суб'єкти грошового обігу. Основні ринки, що взаємопов'язані з грошовим обігом. Національний дохід і національний продукт як визначальні параметри грошового обігу. Економічна основа та загальна схема грошового обігу.

Поняття “грошового потоку” та критерії класифікації цих потоків. Характеристика основних видів грошових потоків. Взаємозв'язок між окремими видами грошових потоків. Балансування потоку національного доходу й потоку національного продукту через внутрішній та зовнішній грошові ринки.

Структура грошового обігу. Готівковий та безготівковий сектори грошового обігу. Сектор грошового обігу, фінансовий та кредитний сектори.

Маса грошей, що обслуговує грошовий обіг, її склад та фактори, що визначають її зміну. Базові гроші. Грошові агрегати. Швидкість обігу грошей: поняття, фактори, що визначають швидкість обігу, вплив її на масу та сталість грошей. Порядок розрахунку швидкості обігу грошей.

Закон кількості грошей, необхідних для обігу, його суть, вимоги та наслідки порушення вимог. Проблема монетаризації валового внутрішнього продукту. Механізм поповнення маси грошей в обігу. Первинна емісія центрального банку. Вторинна емісія депозитних грошей комерційних банків. Грошовий мультиплікатор.

Сучасні засоби платежу, які обслуговують грошовий обіг: банкноти, розмінна монета, депозитні гроші, векселі, чеки, їх суть та характеристика.

Тема 2. Грошові системи. Валютні відносини та валютні системи.

Суть грошової системи, її призначення та місце в економічній системі країни. Елементи грошової системи.

Основні типи грошових систем, їх еволюція. Системи металевих кредитних обігів.

Необхідність створення грошової системи України. Особливості процесу запровадження національної валюти в Україні: запровадження тимчасової валюти, паралельний обіг купоно-карбованця та радянського карбованця, процес стабілізації тимчасової валюти. Випуск постійної валюти - гривні.

Державне регулювання грошової сфери як головне призначення грошової системи.

Фіскально-бюджетна й грошово-кредитна політика в системі державного регулювання ринкової економіки.

Поняття валюти. Призначення й сфера використання валюти. Види валюти: національна, іноземна, колективна. Суть і види валютних відносин.

Валютний курс та конвертованість валют. Суть, основні формування й види валютного курсу. Поняття, значення й механізм забезпечення конвертованості валюти.

Валютний ринок: суть та основи функціонування. Об'єкти та суб'єкти валютного ринку. Біржова та позабіржова торгівля валютою. Основні види

валютних операцій. Роль банків на валютному ринку. Фактори, що впливають на кон'юнктуру валютного ринку.

Валютне регулювання: суть і необхідність. Механізм регулювання валютного курсу: девальвація, ревальвація, валютна інтервенція. Регламентація статусу валюти та порядку здійснення операцій з нею (правила купівлі-продажу, ввозу-вивозу, використання валютного виторгу, здійснення валютних платежів, нагромадження золотовалютних запасів тощо). Платіжний баланс у механізмі валютного регулювання. Органи валютного регулювання. Золотовалютні запаси в системі валютного регулювання.

Валютні системи: поняття, структура, призначення. Види валютних систем: національні, регіональні, світові. Розвиток валютної системи України. Європейська валютна система. Еволюція світової валютної системи. Характеристика сучасної світової валютної системи та роль міжнародного валютного фонду (МВФ) у її функціонуванні. Проблеми формування валютної системи країн СНД.

Тема 3. Кредит у ринковій економіці

Необхідність кредиту. Загальні передумови формування кредитних відносин. Два методи перерозподілу коштів у процесі відтворення відмінності між ними та сфера використання. Економічні чинники розвитку кредиту та особливості вияву їх у різних галузях народного господарства.

Суть кредиту. Кредит як форма руху вартості на поворотній основі. Еволюція кредиту в міру розвитку суспільного виробництва. Кредит як форма суспільних відносин. Позичковий капітал та кредит. Зв'язок кредиту з іншими економічними категоріями.

Економічна основа, стадії та закономірності руху кредиту. Об'єкти та суб'єкти кредитних відносин.

Форми та види кредиту. Критерії класифікації кредиту. Форми кредиту, переваги й недоліки кожної з форм. Види кредиту. Характеристики окремих

видів кредиту: банківського, державного, комерційного, міжнародного, споживчого. Банківський кредит як переважний вид кредиту. Принципи банківського кредитування.

Економічні межі кредиту. Поняття меж кредиту, причини й наслідки їх порушення. Кредитні відносини та інфляція.

Процент за кредит. Суть процента, види, економічні межі руху та фактори зміни ставки процента. Процент в умовах інфляції. Роль процента.

Поняття функцій кредиту та їх класифікація. Характеристика окремих функцій кредиту. Основні напрямки вияву ролі кредиту в ринковій економіці.

Розвиток кредитних відносин у перехідній економіці України. Відновлення комерційного кредиту та фактори, що гальмують його розвиток. Труднощі розвитку банківського кредиту. Еволюція державного та споживчого кредиту.

Тема 4. Предмет фінансової науки як пізнання сутності фінансів: становлення та розвиток

Фінанси як наукова дисципліна. Міжгалузевий характер курсу "Фінанси", його зв'язок з іншими теоретичними й прикладними навчальними економічними дисциплінами. Роль курсу "Фінанси" у формуванні професійних навичок висококваліфікованих бакалаврів з економіки.

Склад, структура й послідовність викладання курсу.

Предмет науки про фінанси. Фінанси - специфічна форма суспільних відносин, підсистема економічного базису. Об'єктивні передумови виникнення фінансів. Фінанси як економічна, вартісна, розподільча, історична категорія. Специфічні ознаки фінансів, їх суспільне призначення. Необхідність фінансів в умовах товарного господарства.

Фінансові категорії як форма наукового пізнання сутності фінансових відносин. Прості й складні фінансові категорії. Взаємозв'язок фінансів з іншими економічними категоріями.

Фінансові ресурси як матеріальні носії фінансових відносин. Склад і особливості централізованих і децентралізованих фінансових ресурсів. Цільові фонди. Роль цільових фондів у забезпеченні суспільних потреб.

Бюджетні та позабюджетні цільові фонди. Централізовані державні цільові фонди й фонди місцевих Рад народних депутатів, джерела їх формування й основні напрямки використання. Спеціальні позабюджетні фонди галузевих міністерств, їх цільове призначення.

Функції фінансів як виявлення найважливіших суттєвих ознак, властивостей, суспільного призначення фінансів. Розподільча функція, її зміст. Об'єкти й суб'єкти розподілу та перерозподілу вартості суспільного продукту. Контрольна функція. Фінансова інформація та її роль у реалізації контрольної функції. Дискусійні питання щодо функцій фінансів.

Вплив фінансів на розвиток суспільного виробництва. Фінансове забезпечення відтворювального процесу. Форми фінансового забезпечення: державне фінансування, кредитування, самофінансування. Роль фінансів у регулюванні вартісних пропорцій народного господарства, галузевої й територіальної структури суспільного виробництва.

Фінансове стимулювання як один із методів державного впливу на відтворювальний процес. Підвищення ролі фінансів в умовах переходу до ринкових відносин

Тема 5. Фінансова система та фінансовий механізм

Поняття фінансової системи. Структурна побудова та засади функціонування фінансової системи.

Призначення і специфічні ознаки сфер та ланок фінансової системи. Фінанси підприємств, організацій, установ як вихідна ланка фінансової

системи. Загальнодержавні фінанси, їх склад та призначення. Зведений бюджет як центральна ланка фінансової системи. Фінанси фізичних осіб, домашніх господарств. Взаємозв'язок ланок фінансової системи.

Дискусійні питання суті та складу фінансової системи.

Фінансова, кредитна та банківська системи: їх взаємодія, спільні та відмінні риси.

Структура управління фінансовою системою України.

Особливості фінансових систем зарубіжних країн.

Фінансовий механізм як сукупність форм і методів організації фінансових відносин. Взаємодія фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою. Складові елементи фінансового механізму.

Фінансове планування: суть, принципи, методи, завдання. Система фінансових планів, їх характеристика. Зведений фінансовий баланс держави. Основні зміни у фінансовому плануванні при переході до ринку.

Управління фінансами. Об'єкти й суб'єкти управління. Функції Президента, законодавчих і виконавчих органів державної влади та управління щодо загального управління фінансами. Права й обов'язки органів виконавчої влади та управління щодо оперативного управління фінансами. Управління фінансами на рівні міністерств, відомств, підприємств та організацій. Автоматизовані системи управління фінансами.

Фінансовий контроль. Сутність фінансового контролю, його значення. Види, форми й методи фінансового контролю. Фінансовий аудит як незалежний фінансовий контроль. Встановлення й розвиток аудиторського контролю. Суб'єкти фінансового контролю в Україні. Шляхи підвищення дієвості фінансового контролю.

Тема 6. Фінансове право та фінансова політика

Діяльність фінансової системи держави як предмет фінансового права.
Правове регулювання фінансової діяльності держави.
Правове регулювання фінансових відносин. Фінансове право. Розвиток фінансового законодавства в Україні
Фінансова політика - складова частина економічної й соціальної політики держави. Взаємозв'язок фінансів і фінансової політики, її завдання. Стратегія й тактика фінансової політики.

Тема 7. Податкова система, види та класифікація податків

Суть і функції податків. Класифікація податків, її ознаки. Види податків.
Прямі податки. Непрямі податки.
Податкова система: поняття, основи побудови. Принципи й методи оподаткування.
Податкова система України, основні етапи її становлення.
Податок на додану вартість. Економічна суть податку на додану вартість. Методика включення податку в ціни товарів, робіт, послуг. Визначення оподаткованого обороту. Пільги щодо податку на додану вартість, їх економічна й соціальна роль. Порядок і строки сплати в бюджет.
Акцизний збір. Акцизи як форма специфічних податків. Платники акцизного збору, визначення його суми. Пільги щодо акцизного оподаткування, порядок і строки сплати акцизного збору в бюджет.
Мито як джерело доходів бюджету. Платники й ставки мита. Порядок перерахування мита в бюджет.
Оподаткування прибутку підприємств і організацій, його роль і місце в податковій системі. Платники, об'єкт оподаткування, ставки податку. Особливості оподаткування окремих видів доходів. Пільги щодо оподаткування прибутку. Порядок обчислення й сплати в бюджет.
Прибуткове оподаткування населення. Прибутковий податок з громадян як форма індивідуального оподаткування населення, його регулююча функція й

значення у формуванні доходів бюджету. Основи прибуткового оподаткування населення. Побудова шкали ставок оподаткування.

Оподаткування доходів від трудової діяльності (роботи за наймом).

Оподаткування доходів громадян від підприємницької діяльності.

Оподаткування доходів іноземних громадян.

Податок на промисел. Платники податку. Порядок обрахунку й внесення в бюджет.

Плата за ресурси. Економічне призначення ресурсних платежів. Види плати за ресурси, визначення ставок і платників. Лісовий дохід. Плата за землю.

Плата за воду. Плата для відшкодування витрат на геологорозвідувальні роботи. Плата за спеціальне використання природних ресурсів.

Майнове оподаткування. Державне мито. Місцеві податки й збори. Інші платежі в бюджет.

Тема 8. Бюджет та бюджетна система держави.

Бюджет як економічна та юридична категорії. Місце й значення бюджету в загальній системі фінансових відносин. Розподільча й контрольна функції бюджету. Бюджетний механізм фінансового регулювання в умовах переходу до ринкових відносин. Фінансова програма оздоровлення економіки України та роль бюджету в її здійсненні.

Бюджетний устрій і бюджетна система. Поняття бюджетного устрою й бюджетної системи. Бюджетний процес. Бюджетні права державних органів законодавчої й виконавчої влади.

Тема 9. Державні доходи та видатки.

Види бюджетів України. Розподіл доходів і витрат між ланками бюджетної системи. Бюджетне регулювання. Поняття закріплених і регулюючих

доходів. Субсидії, субвенції, дотації, їх значення в збалансуванні бюджетів різних рівнів.

Поняття бюджетного процесу і його основні елементи. Організація бюджетного планування. Порядок складання, розгляду й затвердження проектів державного й місцевих бюджетів. Удосконалення бюджетного планування й бюджетного регулювання.

Касове виконання доходної та видаткової частини державного й місцевого бюджетів.

Тема 10. Сутність та функції фінансового ринку.

Сутність фінансового ринку, його роль у мобілізації та розподілі фінансових ресурсів.

Класифікація фінансових ринків. Грошовий ринок. Ринок капіталів. Ризикові та безризикові фінансові ринки. Місцеві, регіональні, національні, міжнародні, всесвітні фінансові ринки. Первинний і вторинний фінансові ринки. Економічні передумови функціонування фінансового ринку в Україні.

Фондова біржа. Правові положення. Організація й порядок роботи. Правила торгівлі. Види угод, порядок розрахунків. Порядок допуску цінних паперів до обігу на фондових біржах в Україні.

Брокерські (дилерські) контори. Формування статутного фонду. Прибуток. Розподіл прибутку.

Перспективи розвитку фінансового ринку в Україні.

Тема 11. Класифікація та характеристика основних інструментів фінансового ринку.

Види цінних паперів, які можуть випускатись і обертатися в Україні. Основні характеристики цінних паперів.

Правове регулювання фінансового ринку. Порядок реєстрації й обігу цінних паперів. Діяльність із випуску та з підтримування обігу цінних паперів.

Оподаткування доходів від цінних паперів. Державний контроль за випуском і обігом цінних паперів.

Тема 12. Державний кредит. Державний борг.

Економічна суть державного кредиту, його роль у формуванні додадкових фінансових ресурсів держави й покритті бюджетного дефіциту. Відмінність державного кредиту від банківського.

Види державного кредиту. Внутрішній і зовнішній державний кредит. Розвиток міжнародного й умовного державного кредиту.

Державний борг. Капітальний і поточний державний борг. Причини й наслідки зростання державного боргу. Джерела погашення державного боргу.

Форми внутрішнього державного кредиту. Державні позики, їх види. Класифікація державних внутрішніх позик. Обертання частини вкладів у державний кредит. Залучення коштів загальнодержавного фонду. Казначейські позики. Гарантовані позики як форма умовного державного кредиту.

Форми зовнішнього державного кредиту. Державні зовнішні позики. Позики міжнародних фінансових органів. Міжурядові позики, банківські кредити держави, їх значення у фінансовій підтримці України.

Тема 13. Сутність і функції фінансів підприємств.

Поняття і сутність фінансів підприємств. Функції фінансів як внутрішня властивість і форма прояву їх сутності.

Сфери фінансових відносин підприємств. Основи організації фінансів підприємств: саморегулювання, самоокупність, самофінансування.

Особливості організації фінансів залежно від форм власності, галузі економіки, організації бізнесу, сфери діяльності.

Фінансова діяльність підприємств. Зміст, завдання та організація фінансової роботи на підприємстві.

Тема 14. Грошові фонди і фінансові ресурси підприємств

Грошові доходи, грошові фонди, фінансові ресурси підприємств. Методи й способи формування фінансових ресурсів. Джерела формування фінансових ресурсів. Внутрішні й зовнішні джерела. Власні, позичені та залучені кошти. Державне регулювання формування фінансових ресурсів підприємств.

Фінансові відносини пов'язані з формуванням статутного капіталу, з формуванням та розподілом грошових доходів, між підрозділами підприємств, між суб'єктами господарювання, з державою, з банками, страховими компаніями, що формуються у підприємств за рахунок внутрішньогосподарського розподілу доходів.

Тема 15. Формування й розподіл прибутку суб'єктів господарювання.

Економічний зміст прибутку. Прибуток як результат фінансово-господарської діяльності підприємства. Балансовий прибуток і його склад. Прибуток від реалізації продукції. Фактори, які впливають на формування прибутку. Рентабельність продукції.

Прибуток від реалізації інших активів. Позареалізаційний прибуток, його склад і формування. Методи розрахунку прибутку, рентабельність підприємства. Розподіл прибутку підприємств, його зміст і економічне значення. Розподіл прибутку підприємств, його зміст і економічне значення.

Розподіл прибутку між державою й суб'єктами господарювання.

Формування чистого прибутку підприємств і його використання.

Фонди грошових коштів підприємств, що утворюються за рахунок чистого прибутку. Виплата дивідендів. Нерозподілений прибуток і його використання.

2. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Закон України “Про систему оподаткування”.
2. Закон України “Про підприємницьку діяльність в Україні”
3. Василик О.Д. Теорія фінансів: Підручник. - К.: НІОС, 2001.
4. Опарін В.М. Фінанси (Загальна теорія): Навч. посіб. – К.: КНЕУ, 2001.
5. Романенко О.Р. Фінанси: Підручник. – К.: КНЕУ, 2004.
6. Фінанси підприємств: Підручник / За ред. А.М. Поддєрьогіна. – К.: КНЕУ, 2004.
7. Фінанси: Навч. посіб. / О.П. Близнюк, Л.І. Лачкова, В.І. Оспіщев та ін.; За ред. В.І. Оспіщева. – К.: Знання, 2006.
8. Брігхем Є. Основи фінансового менеджменту: Пер. з англ. – К.: Молодь, 1997.
9. Савчук В.П. Финансовый менеджмент предприятий: прикладные вопросы с анализом деловых ситуаций. – К.: Издательский дом «Максимум», 2001.
10. Голуб А., Семенюк Л., Смовженко Т. Гроші. Кредит. Банки. - Львів: Центр Європи, 1997. - 206 с.
11. Гроші, банки та кредит: у схемах і коментарях / За ред. Б.Л. Луціва. - Тернопіль.: Карт-бланш, -2000. - 225 с.
12. Гроші та кредит/ за ред. Б.С. Івасіва.- Тернопіль: Карт-бланш, 2000.- 510 с.
13. Гроші та кредит: підручник.- 3-тє вид., перер. і доп./М.І. Савлук, А.М. Мороз, М.Ф. Пуговкіна та ін.; за заг. ред. М.І. Савлука.- К.: КНЕУ, 2002.-598 с.

3. КОНТРОЛЬНІ ЗАВДАННЯ

3.1. Загальні положення

Контрольна робота студента з дисципліни «Фінанси, гроші та кредит» містить два основних розділи:

- теоретичний розділ, в якому розкривається сутність запропонованого теоретичного питання;
- практичний розділ, в якому студент проводить розрахунки десяти типових задач.

3.2. Завдання і методичні вказівки до виконання контрольної роботи

Нижче наводяться теоретичні питання та практичні задачі, які повинні бути висвітлені в процесі виконання контрольної роботи. Задачі формулюються інваріантно стосовно числових даних, що в них використовуються.

Студент обирає варіант контрольної роботи згідно з двома останніми цифрами своєї залікової книжки.

Перелік вихідних даних наведений у додатку А. Приклади вирішення задач наведені у додатку Б.

Розділ 1. Теоретичні питання.

1. Предмет науки про фінанси. Суб'єкти і об'єкти фінансових відносин.
2. Фінанси як економічна категорія: визначення, ознаки, зв'язок з грошима. Видима і прихована сторона фінансових відносин.
3. Функції фінансів, їх зв'язок.
4. Сутність, склад і характеристика фінансової системи за організаційною структурою.
5. Сутність, склад і характеристика фінансової системи за її організаційною структурою.
6. Органи управління і фінансові інститути фінансової системи: склад, функції і зв'язок зі сферами і ланками фінансової системи.
7. Поняття і завдання фінансової політики, її зв'язок з економічною політикою. Фінансова стратегія і фінансова тактика.
8. Зміст напрямів фінансової політики. Характеристика сучасної фінансової політики України за її окремими напрямами.
9. Поняття фінансового механізму і його складових елементів. Зв'язок фінансового механізму з господарським механізмом і фінансовою політикою.
10. Фінансове регулювання як підсистема фінансового механізму.
11. Фінансове планування: сутність, завдання, принципи і методи. Роль фінансового планування при переході до ринку.
12. Зміст і призначення фінансового контролю, його об'єкти і суб'єкти. Функції суб'єктів фінансового контролю.
13. Сутність фінансів підприємств, їх функції та принципи організації.
14. Характеристика загальних напрямів використання фінансових ресурсів підприємств. Класифікація фінансових ресурсів.
15. Характеристика методів організації фінансової діяльності підприємств (принципи, мета, зміст і роль кожного методу).

16. Особливості організації і функціонування фінансів суб'єктів господарювання різних форм власності та видів діяльності.
17. Сутність державних фінансів, їх призначення і роль.
18. Становлення і розвиток державних фінансів України.
19. Фінансові ресурси держави, їх склад і джерела формування.
20. Фінансові методи державного регулювання економіки.
21. Об'єктивна необхідність, сутність і функції податків.
22. Класифікація податків за різними ознаками. Характеристика податків, виділених в ході їх класифікації.
23. Сутність і наукові принципи побудови податкової системи.
24. Податкова система України, її характеристика і принципи побудови.
25. Становлення податкової системи України, її сучасний стан.
26. Функції бюджету як економічної категорії.
27. Державний бюджет як універсальний інструмент контролю і основний фінансовий план.
28. Роль бюджету у соціально-економічному розвитку держави.
29. Бюджетна система: поняття, склад, основи побудови.
30. Поняття бюджетного устрою, його принципи та їх реалізація на практиці.
31. Поняття бюджетного процесу і його етапи (зміст кожного, задіяні органи і їх функції).
32. Економічна сутність бюджетних доходів і видатків, форми їх вияву і матеріального втілення.
33. Бюджетне фінансування: сутність, поняття, принципи і форми бюджетного фінансування.
34. Поняття місцевих фінансів, їх склад і призначення. Складові елементи фінансів місцевих органів влади.
35. Об'єкти і суб'єкти місцевих фінансів.
36. Економічна сутність, форма прояву і матеріальний зміст місцевих бюджетів.

- 37.Склад і структура видатків місцевих бюджетів. Поточні видатки і видатки розвитку.
- 38.Сутність державного кредиту, його необхідність і роль у формуванні фінансових ресурсів держави. Відмінність державного кредиту від банківського.
- 39.Функції державного кредиту.
- 40.Види і форми державного кредиту, їх зміст і характеристика.
- 41.Поняття державного боргу. Вплив державного боргу на фінансову безпеку держави.
- 42.Поняття страхування, його функції і ознаки.
- 43.Форми і методи страхування. Характеристика системи страхових фондів.
- 44.Характеристика майнового, особистого, соціального, медичного страхування, а також страхування відповідальності і фінансових ризиків.
- 45.Поняття страхового ринку, його організаційна структура.
- 46.Поняття фінансового ринку і його сегментів.
- 47.Класифікація фондового ринку (за характером руху інструментів і за формою його організації).
- 48.Суб'єкти фінансового ринку (емітенти, інвестори, посередники, інфраструктура); склад і роль кожної групи суб'єктів.
- 49.Поняття та характеристика цінних паперів згідно чинного законодавства.
- 50.Характеристика і призначення державних цінних паперів.
- 51.Фондова біржа та її функції
- 52.Походження грошей. Роль держави у творенні грошей.
- 53.Сутність грошей. Гроші як гроші та гроші як капітал.
- 54.Форми грошей та їх еволюція.
- 55.Функції грошей.
- 56.Сутність та економічна основа грошового обороту.
- 57.Модель грошового обороту. Грошові потоки та їх балансування.
- 58.Структура грошового обороту за економічним змістом та формою платіжних засобів.

59. Маса грошей в обороті. Грошові агрегати та грошова база.
60. Швидкість обігу грошей.
61. Закон грошового обігу.
62. Механізм зміни маси грошей в обороті.
63. Грошово-кредитний мультиплікатор.
64. Інституційна модель грошового ринку.
65. Структура грошового ринку.
66. Попит на гроші. Чинники впливу на попит на гроші.
67. Пропозиція грошей. Чинники формування пропозиції грошей.
68. Заощадження та інвестиції в механізмі грошового ринку.
69. Сутність, призначення та структура грошової системи.
70. Види грошових систем та їх еволюція.
71. Створення та розвиток грошової системи України.
72. Державне регулювання грошового обороту і місце в ньому фіскально-бюджетної та грошово-кредитної політики.
73. Грошово-кредитна політика: сутність та цілі.
74. Інструменти грошово-кредитної політики.
75. Основні напрямки стабілізації національної грошової одиниці.
76. Сутність валюти та валютних відносин.
77. Конвертованість валюти.
78. Валютний ринок.
79. Операції на валютному ринку.
80. Валютний курс: сутність та фактори, які впливають на нього.
81. Економічні основи та режими валютних курсів.
82. Валютні системи та валютна політика.
83. Особливості формування валютної системи України.
84. Золотовалютні резерви в механізмі валютного регулювання.
85. Світова та міжнародна валютні системи.
86. Міжнародні ринки грошей та капіталів.

87. Загальні передумови та економічні чинники, що обумовлюють необхідність кредиту.
88. Сутність та структура кредиту.
89. Теоретичні концепції кредиту.
90. Стадії та закономірності руху кредиту. Принципи кредитування.
91. Форми види та функції кредиту.
92. Характеристика основних видів кредиту.
93. Економічні межі кредиту.
94. Позичковий процент.
95. Роль кредиту в розвитку економіки.
96. Сутність, призначення та види фінансових посередників.
97. Функції банків.
98. Особливості побудови банківської системи в Україні.
99. Небанківські фінансово-кредитні установи.
100. Походження та роль центральних банків. Основні напрями діяльності центрального банку.

Розділ 2. Практичні завдання

Задача 1

Митна вартість товару, що надійшов на територію України, становить А дол. США. Ставка імпортного мита відповідно до Єдиного митного тарифу – 15 %, митний збір за митне оформлення товару – 0,2% митної вартості. Ставка акцизного збору – 35%, ставка ПДВ – 20%. Визначте суму імпортованого мита, митного збору, акцизного збору та податку на додану вартість. Курс НБУ – 1 дол. США – 7,9 грн.

Задача 2

Розрахуйте технічний резерв страхової компанії зі страхування транспорту станом на 1 червня 2014 року. Графік надходження страхових платежів, ризик за якими ще не вичерпався, подано в таблиці 1.

Таблиця 1 – Графік надходження страхових платежів

2013р.	Обсяг СП, тис. грн..	2014 р.	Обсяг СП, тис. грн..
05.10	B	09.02	F
21.10	C	18.03	G
22.10	D	04.04	H
26.12	E	22.04	I

Задача 3

Прибуток акціонерного товариства, який спрямовується на виплату дивідендів, становить J тис. грн. Загальна сума акцій – K тис. грн., у тому числі привілейованих акцій – L тис. грн. з фіксованим розміром дивіденду 25% до їх номінальної вартості. Розрахуйте розмір дивіденду за звичайними акціями.

Задача 4

Інвестор придбав за номіналом нову 10 – відсоткову облигацію вартістю M грн. при рівні позичкового відсотка 10%. На момент перепродажу облигації рівень позичкового відсотка піднявся до 13%. Знайти курс облигації на момент перепродажу за умови, що до її погашення залишилося 2 роки. Знайти загальний дохід другого покупця, коли настане строк погашення облигації.

Задача 5

Підприємство розраховує отримати через 3 роки N тис. грн. і хоче визначити, яку суму необхідно вкладати сьогодні, якщо відсоткова ставка становить 20%.

Задача 6

Маса грошей в обігу протягом року становила O мрд. грн., оборотність грошової одиниці – 8 обертів за рік. Визначити суму цін товарів для реалізації, обсяг номінального і реального ВВП, якщо середня ціна одиниці товару дорівнює P грн.

Задача 7

Знайти значення грошового мультиплікатора m , якщо розмір грошової бази дорівнює Q млрд. грн., а величина грошового агрегату R млрд. грн.

Задача 8

Визначити середньозважений рівень цін, якщо відомо, що необхідний обсяг грошової маси для обслуговування грошового обігу становить S млрд. грн., швидкість обігу грошей становить T оборотів, сума коштів, що знаходяться на чекових рахунках – U млрд. грн., а швидкість обігу таких коштів вдвічі вище. Товарна маса в країні становить V млрд. умовних одиниць.

Задача 9

Визначити грошові агрегати $M1$, $M2$ та $M3$, якщо відомо, що: готівкові кошти в обігу поза депозитними корпораціями складають W млрд. грн.; переказні депозити в національній валюті – X млрд. грн.; переказні депозити в іноземній валюті – Y млрд. грн.; інші депозити – Z млрд. грн.; цінні папери, крім акцій – AA млрд. грн.

Задача 10

Підприємство придбало облігації номінальною вартістю AB грн. за AC грн. Фіксована ставка відсотка за облігаціями встановлена у розмірі 9% річних. Дата погашення облігацій настане через 5 років. Виплата відсотків здійснюється щорічно в кінці року. Визначити ефективну ставку доходу.

Вихідні дані для виконання розрахункової частини (задачі 1 – 2)

№ варіанту	Задача 1	Задача 2							
	А	В	С	Д	Е	F	G	Н	І
1	12000	222	218	424	135	417	68	232	545
2	12120	224	220	428	137	421	68	235	551
3	12241	227	223	433	138	426	69	237	556
4	12364	229	225	437	139	430	70	239	562
5	12487	231	227	441	141	434	70	242	568
6	12612	234	229	446	142	438	71	244	573
7	12738	236	232	450	144	443	72	247	579
8	12866	238	234	455	145	447	73	249	585
9	12994	241	236	459	147	452	73	252	591
10	13124	243	239	464	148	456	74	254	596
11	13255	245	241	469	149	461	75	257	602
12	13388	248	243	473	151	465	75	259	608
13	13522	250	246	478	153	470	76	262	615
14	13657	253	248	483	154	475	77	264	621
15	13794	255	251	488	156	479	78	267	627
16	13932	258	253	492	157	484	79	270	633
17	14071	261	256	497	159	489	79	272	640
18	14212	263	258	502	160	494	80	275	646
19	14354	266	261	507	162	499	81	278	652
20	14497	268	264	512	164	504	82	281	659
21	14642	271	266	518	165	509	83	283	665
22	14789	274	269	523	167	514	83	286	672
23	14937	277	272	528	168	519	84	289	679
24	15086	279	274	533	170	524	85	292	686
25	15237	282	277	539	172	530	86	295	693
26	15389	285	280	544	174	535	87	298	699
27	15543	288	283	549	175	540	88	301	706
28	15699	291	285	555	177	546	89	304	713
29	15855	294	288	560	179	551	89	307	721
30	16014	297	291	566	181	557	90	310	728
31	16174	299	294	572	182	562	91	313	735
32	16336	302	297	577	184	568	92	316	742
33	16499	306	300	583	186	574	93	319	750
34	16664	309	303	589	188	579	94	323	757
35	16831	312	306	595	190	585	95	326	765
36	16999	315	309	601	192	591	96	329	773

Продовження таблиці А.1

37	17169	318	312	607	194	597	97	332	780
38	17341	321	315	613	196	603	98	336	788
39	17514	324	318	619	198	609	99	339	796
40	17689	328	322	625	200	615	100	342	804
41	17866	331	325	632	202	621	101	346	812
42	18045	334	328	638	204	627	102	349	820
43	18225	337	331	644	206	634	103	353	828
44	18408	341	335	651	208	640	104	356	837
45	18592	344	338	657	210	646	105	360	845
46	18778	348	341	664	212	653	106	364	853
47	18966	351	345	670	214	659	107	367	862
48	19155	355	348	677	216	666	108	371	871
49	19347	358	352	684	218	673	109	375	879
50	19540	362	355	691	220	679	110	378	888
51	19736	365	359	698	223	686	111	382	897
52	19933	369	362	705	225	693	112	386	906
53	20132	373	366	712	227	700	114	390	915
54	20334	377	370	719	229	707	115	394	924
55	20537	380	373	726	232	714	116	398	933
56	20742	384	377	733	234	721	117	402	943
57	20950	388	381	741	236	728	118	406	952
58	21159	392	385	748	239	736	119	410	962
59	21371	396	389	755	241	743	121	414	971
60	21585	400	392	763	243	750	122	418	981
61	21800	404	396	771	246	758	123	422	991
62	22018	408	400	778	248	765	124	426	1001
63	22239	412	404	786	251	773	125	431	1011
64	22461	416	408	794	253	781	127	435	1021
65	22686	420	412	802	256	789	128	439	1031
66	22912	424	417	810	258	796	129	444	1041
67	23142	429	421	818	261	804	130	448	1052
68	23373	433	425	826	264	812	132	452	1062
69	23607	437	429	834	266	821	133	457	1073
70	23843	441	433	843	269	829	134	462	1084
71	24081	446	438	851	272	837	136	466	1094
72	24322	450	442	860	274	845	137	471	1105
73	24565	455	447	868	277	854	139	476	1116
74	24811	459	451	877	280	862	140	480	1128
75	25059	464	456	886	283	871	141	485	1139
76	25310	469	460	895	285	880	143	490	1150
77	25563	473	465	904	288	889	144	495	1162
78	25818	478	469	913	291	897	146	500	1173
79	26076	483	474	922	294	906	147	505	1185

Продовження таблиці А.1

80	26337	488	479	931	297	916	149	510	1197
81	26601	493	484	940	300	925	150	515	1209
82	26867	497	488	950	303	934	152	520	1221
83	27135	502	493	959	306	943	153	525	1233
84	27407	507	498	969	309	953	155	531	1246
85	27681	513	503	979	312	962	156	536	1258
86	27957	518	508	988	315	972	158	541	1271
87	28237	523	513	998	318	982	159	547	1283
88	28519	528	518	1008	322	991	161	552	1296
89	28805	533	524	1018	325	1001	162	558	1309
90	29093	539	529	1028	328	1011	164	563	1322
91	29384	544	534	1039	331	1021	166	569	1335
92	29677	550	540	1049	335	1032	167	575	1349
93	29974	555	545	1060	338	1042	169	580	1362
94	30274	561	550	1070	341	1052	171	586	1376
95	30577	566	556	1081	345	1063	172	592	1390
96	30882	572	561	1092	348	1073	174	598	1404
97	31191	578	567	1103	352	1084	176	604	1418
98	31503	583	573	1114	355	1095	178	610	1432
99	31818	589	578	1125	359	1106	179	616	1446
100	32136	595	584	1136	362	1117	181	622	1461

Таблиця А.2

Вихідні дані для виконання розрахункової частини (задачі 3-7)

№ варіанту	Задача 3			Задача 4	Задача 5	Задача 6		Задача 7	
	J	K	L	M	N	O	P	Q	R
1	7272	6262	1414	5555	505	774	70	283	370
2	7345	6325	1428	5611	510	775	70	284	371
3	7418	6388	1442	5667	515	776	70	284	371
4	7492	6452	1457	5723	520	776	70	284	371
5	7567	6516	1471	5781	526	777	70	284	372
6	7643	6581	1486	5838	531	778	70	285	372
7	7719	6647	1501	5897	536	779	70	285	373
8	7797	6714	1516	5956	541	779	71	285	373
9	7875	6781	1531	6015	547	780	71	286	373
10	7953	6849	1546	6075	552	781	71	286	374
11	8033	6917	1562	6136	558	782	71	286	374
12	8113	6986	1578	6198	563	783	71	286	374

Продовження таблиці А.2

13	8194	7056	1 593	6260	569	783	71	287	375
14	8276	7127	1 609	6322	575	784	71	287	375
15	8359	7198	1 625	6385	580	785	71	287	376
16	8443	7270	1 642	6449	586	786	71	288	376
17	8527	7343	1 658	6514	592	786	71	288	376
18	8612	7416	1 675	6579	598	787	71	288	377
19	8698	7490	1 691	6645	604	788	71	288	377
20	8785	7565	1 708	6711	610	789	71	289	377
21	8873	7641	1 725	6778	616	790	71	289	378
22	8962	7717	1 743	6846	622	790	72	289	378
23	9052	7794	1 760	6914	629	791	72	290	379
24	9142	7872	1 778	6984	635	792	72	290	379
25	9234	7951	1 795	7053	641	793	72	290	379
26	9326	8031	1 813	7124	648	794	72	290	380
27	9419	8111	1 831	7195	654	794	72	291	380
28	9513	8192	1 850	7267	661	795	72	291	381
29	9608	8274	1 868	7340	667	796	72	291	381
30	9705	8357	1 887	7413	674	797	72	292	381
31	9802	8440	1 906	7487	681	798	72	292	382
32	9900	8525	1 925	7562	687	798	72	292	382
33	9999	8610	1 944	7638	694	799	72	292	382
34	10099	8696	1 964	7714	701	800	72	293	383
35	10200	8783	1 983	7791	708	801	72	293	383
36	10302	8871	2 003	7869	715	802	73	293	384
37	10405	8959	2 023	7948	723	802	73	294	384
38	10509	9049	2 043	8027	730	803	73	294	384
39	10614	9140	2 064	8108	737	804	73	294	385
40	10720	9231	2 084	8189	744	805	73	295	385
41	10827	9323	2 105	8271	752	806	73	295	385
42	10935	9416	2 126	8353	759	806	73	295	386
43	11045	9511	2 148	8437	767	807	73	295	386
44	11155	9606	2 169	8521	775	808	73	296	387
45	11267	9702	2 191	8606	782	809	73	296	387
46	11379	9799	2 213	8693	790	810	73	296	387
47	11493	9897	2 235	8779	798	810	73	297	388
48	11608	9996	2 257	8867	806	811	73	297	388

Продовження таблиці А.2

49	11724	10096	2 280	8956	814	812	74	297	389
50	11841	10197	2 302	9045	822	813	74	298	389
51	11960	10299	2 326	9136	831	814	74	298	389
52	12079	10402	2 349	9227	839	814	74	298	390
53	12200	10506	2 372	9320	847	815	74	298	390
54	12322	10611	2 396	9413	856	816	74	299	391
55	12445	10717	2 420	9507	864	817	74	299	391
56	12570	10824	2 444	9602	873	818	74	299	391
57	12696	10932	2 469	9698	882	819	74	300	392
58	12822	11042	2 493	9795	890	819	74	300	392
59	12951	11152	2 518	9893	899	820	74	300	392
60	13080	11264	2 543	9992	908	821	74	300	393
61	13211	11376	2 569	10092	917	822	74	301	393
62	13343	11490	2 594	10193	927	823	74	301	394
63	13477	11605	2 620	10295	936	823	75	301	394
64	13611	11721	2 647	10398	945	824	75	302	394
65	13747	11838	2 673	10502	955	825	75	302	395
66	13885	11956	2 700	10607	964	826	75	302	395
67	14024	12076	2 727	10713	974	827	75	303	396
68	14164	12197	2 754	10820	984	828	75	303	396
69	14306	12319	2 782	10928	993	828	75	303	396
70	14449	12442	2 809	11037	1 003	829	75	304	397
71	14593	12566	2 838	11148	1 013	830	75	304	397
72	14739	12692	2 866	11259	1 024	831	75	304	398
73	14887	12819	2 895	11372	1 034	832	75	304	398
74	15035	12947	2 924	11485	1 044	833	75	305	398
75	15186	13077	2 953	11600	1 055	833	75	305	399
76	15338	13207	2 982	11716	1 065	834	76	305	399
77	15491	13339	3 012	11833	1 076	835	76	306	400
78	15646	13473	3 042	11952	1 087	836	76	306	400
79	15802	13608	3 073	12071	1 097	837	76	306	400
80	15960	13744	3 103	12192	1 108	838	76	307	401
81	16120	13881	3 134	12314	1 119	838	76	307	401
82	16281	14020	3 166	12437	1 131	839	76	307	402
83	16444	14160	3 197	12561	1 142	840	76	307	402
84	16608	14302	3 229	12687	1 153	841	76	308	402

Продовження таблиці А.2

85	16774	14445	3 262	12814	1 165	842	76	308	403
86	16942	14589	3 294	12942	1 177	843	76	308	403
87	17112	14735	3 327	13071	1 188	843	76	309	404
88	17283	14882	3 361	13202	1 200	844	76	309	404
89	17456	15031	3 394	13334	1 212	845	77	309	404
90	17630	15182	3 428	13467	1 224	846	77	310	405
91	17806	15333	3 462	13602	1 237	847	77	310	405
92	17985	15487	3 497	13738	1 249	848	77	310	406
93	18164	15642	3 532	13876	1 261	849	77	311	406
94	18346	15798	3 567	14014	1 274	849	77	311	406
95	18529	15956	3 603	14154	1 287	850	77	311	407
96	18715	16115	3 639	14296	1 300	851	77	311	407
97	18902	16277	3 675	14439	1 313	852	77	312	408
98	19091	16439	3 712	14583	1 326	853	77	312	408
99	19282	16604	3 749	14729	1 339	854	77	312	408
100	19475	16770	3 787	14876	1 352	854	77	313	409

Таблиця А.3

Вихідні дані для виконання розрахункової частини (задачі 8-10)

№ варіанту	Задача 8				Задача 9					Задача 10	
	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC
1	774	8	112	88	225	145	55	429	3	100100	92092
2	775	8	112	89	226	145	55	430	3	100200	92184
3	775	8	112	89	226	145	55	430	3	100300	92276
4	776	8	112	89	226	146	55	431	3	100401	92369
5	777	8	113	89	226	146	55	431	3	100501	92461
6	778	8	113	89	227	146	55	432	3	100602	92553
7	778	8	113	89	227	146	55	432	3	100702	92646
8	779	8	113	89	227	146	55	432	3	100803	92739
9	780	8	113	89	227	146	56	433	3	100904	92831
10	781	8	113	89	227	146	56	433	3	101005	92924
11	782	8	113	89	228	147	56	434	3	101106	93017
12	782	8	113	89	228	147	56	434	3	101207	93110
13	783	8	113	90	228	147	56	435	3	101308	93203

Продовження таблиці А.3

14	784	8	114	90	228	147	56	435	3	101409	93296
15	785	8	114	90	229	147	56	435	3	101511	93390
16	785	8	114	90	229	147	56	436	3	101612	93483
17	786	8	114	90	229	147	56	436	3	101714	93577
18	787	8	114	90	229	148	56	437	3	101815	93670
19	788	8	114	90	230	148	56	437	3	101917	93764
20	789	8	114	90	230	148	56	438	3	102019	93858
21	789	8	114	90	230	148	56	438	3	102121	93951
22	790	8	114	90	230	148	56	439	3	102223	94045
23	791	8	115	90	230	148	56	439	3	102325	94139
24	792	8	115	91	231	148	56	439	3	102428	94234
25	793	8	115	91	231	149	56	440	3	102530	94328
26	793	8	115	91	231	149	56	440	3	102633	94422
27	794	8	115	91	231	149	57	441	3	102735	94517
28	795	8	115	91	232	149	57	441	3	102838	94611
29	796	8	115	91	232	149	57	442	3	102941	94706
30	797	8	115	91	232	149	57	442	3	103044	94800
31	797	8	116	91	232	149	57	442	3	103147	94895
32	798	8	116	91	233	150	57	443	3	103250	94990
33	799	8	116	91	233	150	57	443	3	103353	95085
34	800	8	116	91	233	150	57	444	3	103457	95180
35	801	8	116	92	233	150	57	444	3	103560	95275
36	801	8	116	92	233	150	57	445	3	103664	95371
37	802	8	116	92	234	150	57	445	3	103767	95466
38	803	8	116	92	234	151	57	446	3	103871	95561
39	804	8	116	92	234	151	57	446	3	103975	95657
40	805	8	117	92	234	151	57	446	3	104079	95753
41	805	8	117	92	235	151	57	447	3	104183	95848
42	806	8	117	92	235	151	57	447	3	104287	95944
43	807	8	117	92	235	151	57	448	3	104392	96040
44	808	8	117	92	235	151	58	448	3	104496	96136
45	809	8	117	92	236	152	58	449	3	104600	96232
46	809	8	117	93	236	152	58	449	3	104705	96329
47	810	8	117	93	236	152	58	450	3	104810	96425
48	811	8	118	93	236	152	58	450	3	104915	96521
49	812	8	118	93	237	152	58	451	3	105019	96618

Продовження таблиці А.3

50	813	8	118	93	237	152	58	451	3	105124	96715
51	813	8	118	93	237	152	58	451	3	105230	96811
52	814	8	118	93	237	153	58	452	3	105335	96908
53	815	8	118	93	237	153	58	452	3	105440	97005
54	816	8	118	93	238	153	58	453	3	105546	97102
55	817	8	118	93	238	153	58	453	3	105651	97199
56	818	8	118	93	238	153	58	454	3	105757	97296
57	818	8	119	94	238	153	58	454	3	105863	97394
58	819	8	119	94	239	154	58	455	3	105968	97491
59	820	8	119	94	239	154	58	455	3	106074	97588
60	821	8	119	94	239	154	58	455	3	106180	97686
61	822	9	119	94	239	154	59	456	3	106287	97784
62	822	9	119	94	240	154	59	456	3	106393	97882
63	823	9	119	94	240	154	59	457	3	106499	97979
64	824	9	119	94	240	154	59	457	3	106606	98077
65	825	9	120	94	240	155	59	458	3	106712	98175
66	826	9	120	94	241	155	59	458	3	106819	98274
67	827	9	120	94	241	155	59	459	3	106926	98372
68	827	9	120	95	241	155	59	459	3	107033	98470
69	828	9	120	95	241	155	59	460	3	107140	98569
70	829	9	120	95	242	155	59	460	3	107247	98667
71	830	9	120	95	242	156	59	461	3	107354	98766
72	831	9	120	95	242	156	59	461	3	107462	98865
73	832	9	120	95	242	156	59	461	3	107569	98964
74	832	9	121	95	243	156	59	462	3	107677	99063
75	833	9	121	95	243	156	59	462	3	107784	99162
76	834	9	121	95	243	156	59	463	3	107892	99261
77	835	9	121	95	243	157	59	463	3	108000	99360
78	836	9	121	96	243	157	60	464	3	108108	99459
79	837	9	121	96	244	157	60	464	3	108216	99559
80	837	9	121	96	244	157	60	465	3	108324	99658
81	838	9	121	96	244	157	60	465	3	108433	99758
82	839	9	122	96	244	157	60	466	3	108541	99858
83	840	9	122	96	245	157	60	466	3	108650	99958
84	841	9	122	96	245	158	60	467	3	108758	100058
85	842	9	122	96	245	158	60	467	3	108867	100158

Продовження таблиці А.3

86	842	9	122	96	245	158	60	467	3	108976	100258
87	843	9	122	96	246	158	60	468	3	109085	100358
88	844	9	122	96	246	158	60	468	3	109194	100458
89	845	9	122	97	246	158	60	469	3	109303	100559
90	846	9	123	97	246	159	60	469	3	109413	100660
91	847	9	123	97	247	159	60	470	3	109522	100760
92	847	9	123	97	247	159	60	470	3	109631	100861
93	848	9	123	97	247	159	60	471	3	109741	100962
94	849	9	123	97	247	159	60	471	3	109851	101063
95	850	9	123	97	248	159	61	472	3	109961	101164
96	851	9	123	97	248	160	61	472	3	110071	101265
97	852	9	123	97	248	160	61	473	3	110181	101366
98	853	9	124	97	248	160	61	473	3	110291	101468
99	853	9	124	98	249	160	61	474	3	110401	101569
100	854	9	124	98	249	160	61	474	3	110512	101671

Приклади рішення задач контрольної роботи

Задача 1

Митна вартість товару, що надійшов на територію України, становить 10000 дол. США. Ставка імпортного мита відповідно до Єдиного митного тарифу – 15 %, митний збір за митне оформлення товару – 0,2% митної вартості. Ставка акцизного збору – 35%, ставка ПДВ – 20%. Визначте суму імпортованого мита, митного збору, акцизного збору та податку на додану вартість. Курс НБУ – 1 дол. США – 7,9 грн.

Рішення:

Митна вартість товару, що надійшов на територію України становить 10 000 дол. США. Необхідно перевести в національну валюту України за курсом НБУ – 1 дол. США = 7,9 грн. А саме:

$$10\ 000 * 7,9 = 79\ 000 \text{ грн.}$$

Сума імпортованого мита відповідно до Єдиного митного тарифу складає:

$$79\ 000 * 15\% = 11\ 850 \text{ грн.}$$

Збір на митне оформлення товару складає:

$$79\ 000 * 0,2\% = 158 \text{ грн.}$$

Ставка акцизного збору складає:

$$(70\ 000 + 11\ 850 + 158) * 35\% = 28\ 702,8 \text{ грн.}$$

ПДВ складає:

$$(79\ 000 + 28\ 702,8) * 20\% = 21\ 540,56 \text{ грн.}$$

Задача 2

Розрахуйте технічний резерв страхової компанії зі страхування транспорту станом на 1 червня 2014 року. Графік надходження страхових платежів, ризик за якими ще не вичерпався, подано в таблиці 1.

Таблиця 1 – Графік надходження страхових платежів

2013р.	Обсяг СП, тис.	2014 р.	Обсяг СП, тис.

	грн..		грн..
05.10	220	09.02	413
21.10	216	18.03	67
22.10	420	04.04	230
26.12	134	22.04	540

Рішення:

Страховий (технічний) резерв = \sum Страхових платежів за II квартал * 0,25 + \sum Страхових платежів за III квартал * 0,5 + \sum Страхових платежів за IV квартал * 0,75.

Отже, СР = $(220+216+420)*0,25+(134+413)*0,5+(67+230+540)*0,75 = 1115,25$ тис. грн..

Задача 3

Прибуток акціонерного товариства, який спрямовується на виплату дивідендів, становить 7200 тис. грн. Загальна сума акцій – 6200 тис. грн., у тому числі привілейованих акцій – 1400 тис. грн. з фіксованим розміром дивіденду 25% до їх номінальної вартості. Розрахуйте розмір дивіденду за звичайними акціями.

Рішення:

Сума звичайних акцій = $6200-1400=4800$ тис. грн.

Доходи за привілейованими акціями = $(1400*25\%):100\% = 350$ тис. грн.

Доходи за звичайними акціями = $7200-350=6850$ тис. грн.

Дивіденди за звичайними акціями – $(6850:4800)*100\% = 142,7\%$

Задача 4

Інвестор придбав за номіналом нову 10 – відсоткову облигацію вартістю 5500 грн. при рівні позичкового відсотка 10%. На момент перепродажу облигації рівень позичкового відсотка піднявся до 13%. Знайти курс облигації на момент перепродажу за умови, що до її погашення залишилося 2 роки.

Знайти загальний дохід другого покупця, коли настане строк погашення облігації.

Рішення:

$$\text{Курс облігації:} = \frac{N(1+ndk)}{1+ni} = \frac{5500(1+2*0,1)}{1+2*0,13} = 5238,1 \text{ грн.}$$

$$\text{Дохід другого покупця} = 5500 - 5238,1 = 261,9 \text{ грн.}$$

Задача 5

Підприємство розраховує отримати через 3 роки 400 тис. грн. і хоче визначити, яку суму необхідно вкладати сьогодні, якщо відсоткова ставка становить 20%.

Рішення:

Теперішня вартість анuitету, або фінансової ренти, за умови, що платежі будуть здійснюватися в кінці кожного періоду постнумерандо, визначається за формулою:

$$PV = A \sum_{t=1}^n \frac{1}{(1+R)^t}$$

Значення множника $\sum_{t=1}^n \frac{1}{(1+R)^t}$ розраховується за допомогою фінансової таблиці теперішньої вартості анuitету.

За умов наведених в задачі, погашення боргу є звичайною рентою. Сума платежу згідно з договором визначається наступним чином:

$$A = \frac{PV}{\sum_{t=1}^n \frac{1}{(1+R)^t}} = \frac{500}{3,605} = 138,7 \text{ тис. грн.}$$

Задача 6

Маса грошей в обігу протягом року становила 773,2 мрд. грн., оборотність грошової одиниці – 8 обертів за рік. Визначити суму цін товарів для реалізації, обсяг номінального і реального ВВП, якщо середня ціна одиниці товару дорівнює 70 грн.

Рішення:

$$\text{Сума цін товарів} = \text{ВНП}_{\text{номинальний}} = P * Q$$

Відповідно до «рівняння обміну» Фішера:

$$P * Q = M * V = 773,2 * 8 = 6185,6 \text{ млрд. грн.}$$

$$\text{ВНП}_{\text{реальний}} = Q = \frac{M \cdot V}{P} = \frac{6185,6}{70} = 88,37 \text{ млрд. тов. од.}$$

Задача 7

Знайти значення грошового мультиплікатора m , якщо розмір грошової бази дорівнює 283,7 млрд. грн., а величина грошового агрегату M_1 – 370,15 млрд. грн.

Рішення:

$M_1 = M_h * m$, де M_h – грошова база, m – грошовий мультиплікатор.

$$m = \frac{M_1}{M_h} = \frac{370,15}{283,7} = 1,3 - \text{грошова маса в обігу може бути}$$

збільшена в 1,3 разів за рахунок ефекту грошового мультиплікатора. Тобто грошовий мультиплікатор показує, скільки грошей створить кожна додаткова грошова одиниця.

Задача 8

Визначити середньозважений рівень цін, якщо відомо, що необхідний обсяг грошової маси для обслуговування грошового обігу становить 773 млрд. грн., швидкість обігу грошей становить 8 оборотів, сума коштів, що знаходяться на чекових рахунках – 112 млрд. грн., а швидкість обігу таких коштів вдвічі вище. Товарна маса в країні становить 88,37 млрд. умовних одиниць.

Рішення:

За модифікованим варіантом «рівняння обігу» Фішера:

$$M * V + M' * V' = P * Q$$

$$P = \frac{M \cdot V + M' \cdot V'}{Q} = \frac{773 \cdot 8 + 112 \cdot (2 \cdot 8)}{88,37}$$

Задача 9

Визначити грошові агрегати М1, М2 та М3, якщо відомо, що: готівкові кошти в обігу поза депозитними корпораціями складають 225, 23 млрд. грн.; переказні депозити в національній валюті – 144, 92 млрд. грн.; переказні депозити в іноземній валюті – 55, 05 млрд. грн.; інші депозити – 428, 97 млрд. грн.; цінні папери, крім акцій – 2,53 млрд. грн..

Рішення:

M_0 = готівкові гроші поза депозитними корпораціями = 225,23 млрд. грн.

M_1 = M_0 + переказні депозити в національній валюті = 225,23 + 144,92 = 370,15 млрд. грн.

M_2 = M_1 + переказні депозити в іноземній валюті + інші депозити = 370,15 + 55,05 + 428,97 = 854,17 млрд. грн.

M_3 = M_2 + цінні папери, крім акцій = 854,17 + 2,53 = 856,7 млрд. грн.

Задача 10

Підприємство придбало облігації номінальною вартістю 100000 грн. за 92000 грн. Фіксована ставка відсотка за облігаціями встановлена у розмірі 9% річних. Дата погашення облігацій настане через 5 років. Виплата відсотків здійснюється щорічно в кінці року. Визначити ефективну ставку доходу.

Рішення:

$$r_{\text{еф}} = \left(\dot{A}i + \frac{C}{n} \right) : \left(\frac{\dot{I}\hat{A} + \dot{I}\hat{A}}{2} \right) * 100,$$

де Дн – річна сума доходу за облігаціями при фіксованій відсотковій ставці, грн.;

З – знижка (дисконт) на облігаційну позику, грн.;

N – кількість років, на які випущена облігаційні позики, років;

ПВ – поточна вартість облігаційної позики;

НВ – вартість облігаційної позики за номіналом.

Сума дисконту: 100000 – 92000 = 8000 грн.

Дохід за облігаціями за фіксованої відсоткової ставки:

$$100000 * 0,09 = 9000 \text{ грн.}$$

Ефективна ставка доходу:

$$r_{\text{до}} = \left(9000 + \frac{8000}{5} \right) : \left(\frac{92000 + 100000}{2} \right) * 100 \approx 11\%$$

Шкала оцінювання

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою. Поточний контроль навчальної діяльності студентів здійснюється під час практичних завдань. Він включає: експрес-опитування, врахування активності студентів під час практичного заняття. Також до цього виду оцінювання відносяться: задавання проблемних питань під час практичного заняття, прийняття участі в обговоренні питань та розв'язуванні задач.

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
A(відмінно)	90-100	Відмінно (зараховано)
B(дуже добре)	82-89	Добре (зараховано)
C (добре)	75-81	
D(задовільно)	67-74	Задовільно (зараховано)
E(достатньо)	60-66	

FX(незадовільно) можливістю складання	з повторного	35-59	Незадовільно (незараховано)
F(незадовільно) обов'язковим вивченням дисципліни	з повторним	1-34	

Студенти, які набрали за результатами вивчення курсу необхідну кількість балів (≥ 60), отримують оцінку відповідно до набраного рейтингу;

Студенти, які набрали протягом семестру рейтинг з кредитного модуля менше 60 балів, зобов'язані скласти екзамен. Максимальна кількість балів за екзамен складає 25 (тобто 25 відсотків від загальної кількості балів).

Форми контролю

У процесі контролю рівня сформованості компетентностей студентів використовуються такі його форми: індивідуальний, груповий, фронтальний, комбінований; самоконтроль; взаємоконтроль.

Критерії оцінювання знань студентів

Рівні компетентності	Критерії оцінювання	За 100-бальною
Низький (недостатній)	Студент володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, викладає його фрагментарно.	1-49
Середній (репродуктивний)	Студент дає неповну відповідь на запитання, володіє матеріалом на репродуктивному рівні, здатний відтворити значну його частину, робить спроби аргументувати відповідь прикладами, може відтворити значну частину теоретичного матеріалу.	50-69

Достатній (конструктивний)	Студент дає досить повну відповідь на поставлені запитання з незначними неточностями. Певною мірою володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його при виконанні практичних завдань. Розв'язує практичні завдання в стандартних педагогічних ситуаціях, може наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок.	70-89
Достатній (творчий)	Студент дає вичерпну відповідь на запитання, виявляє ґрунтовні теоретичні знання та уміння застосовувати їх у різноманітних педагогічних ситуаціях. Може наводити переконливі оригінальні приклади з практики для доведення власної позиції.	90-100

Критерії оцінювання знань студентів за результатами екзамену

Критерії оцінювання	За 100- бальною
Частково та поверхово розкриті лише окремі положення питання і допущені при цьому певні суттєві помилки, котрі значно впливають на загальне розуміння питання; поверхово, з помилками визначені ті чи інші поняття або сформульовані висновки з теоретичного положення, але з суттєвими помилками.	0-5
Правильно визначено сутність питання. При цьому недостатньо або поверхово розкрито більшість його окремих положень, існують окремі помилки, які частково впливають на загальне розуміння проблеми; частково і поверхово визначено те чи інше поняття або сформульовано висновок з теоретичного положення, але з неточностями та помилками.	5-15
правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання; правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення; правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.	15-25

<p>Правильно визначено сутність питання, але розкрито його не повністю, з незначними помилками; правильно, але лише частково визначено те чи інше поняття або частково проаналізовано і зроблено висновок з теоретичного положення.</p>	<p>25-30</p>
<p>В цілому розкрито теоретичне питання, однак не повно і з деякими неточностями. При цьому не використано на достатньому рівні обов'язкову літературу; повністю розкрито сутність поняття, подано його чітке визначення або проаналізовано і зроблено висновок з конкретного теоретичного положення.</p>	<p>30-35</p>
<p>Повно та ґрунтовно розкрито теоретичні питання, при цьому використана не лише обов'язкова, а й додаткова література; повністю розкрито сутність понять, подано його чітке визначення або проаналізовано і зроблено висновок з конкретного теоретичного положення.</p>	<p>35-40</p>